

## ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamentele se fac numai plătindu-se înainte.

## TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

## INSERTIUNILE

Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr. a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Redacția și Administrația: Strada Măcelarilor Nr. 21.

Se prenumără și la poste și la librării.

În Buoresol

primesce abonamente D. C. Pascu, Str. Lipsani 35

Epistole nefrancate se refușă. — Manuscripte nu se înapoiază.

Un număr costă 5 cruceri v. a. sau 15 bani rom.

## Din afară, din launtru.

Am ajuns noi Românii într-o situație unică în felul ei. Am ajuns ca să fim îngrijați, și încă nu în mică măsură, din cauza unor eventualități răboinice din afară, care vor sguđu Europa în temelile sale. Însă tot atunci am ajuns ca să fim îngrijați și din cauza unor evenimente din launtru, care și dacă nu sînt de extensiunea celor-ce ni-se pun în perspectivă, ca probabile din afară, pentru noi Românii au mai aceeași însemnătate.

Mai multe diare se ocupă cu eventualitatea unui războiu cu Rusia. Aceleași diare prezentează lucrul astfel, ca și-când eventualitatea războiului în privința timpului ar fi foarte apropiată.

Nu șcim dacă este apropiată sau depărtată, însă una șcim și am vră să o șcim toți compatrioții, că adevărat pentru eventualitatea unui războiu, care, fie acuma, fie mai târziu, pare a fi inevitabil, ar trebui să fim toți pregătiți. Ar trebui mai departe, ca în pregătirea noastră, cea dintâi între toate condițiunile sine *quibus non* să figureze condițiunea armoniei și înțelegerii celei mai bune și frățesci între toți fiii acestei patrii, fără deosebire de naționalitate.

Durere, că aceasta în țările regatului unguresc este aproape cu neputință.

Șovinismul maghiar a luat dimensiuni așa de întinse, încât exclude orice posibilitate pentru armonie și înțelegere bună și frățescă între fiii patriei. Șovinismul maghiar pare a fi hotărât, ca în regatul unguresc, afară de Maghiari, pe nimeni să nu mai sufere, și nu înțelegi, că regatul unguresc numai Maghiarii singuri nu sînt în stare nici un an să-l susțină.

Deci, acest șovinism, în loc de a se cugeta cum să unească toate forțele din patrie spre a forma un zid puternic apărător contra tuturor înfrunțurilor, care s'ar pute încerca să ne strice adăpostul țigiei noastre, tocmai acum își bate capul, cum prin mijloace noue se turbure pacea și liniștea între fiii patriei din regatul unguresc.

După-ce legislațiunea înșăși, dominată de șovinism maghiar, prin legi ulterioare a desăvuit legea sa de naționalitate din 1868, înfrînd cu șovinismul până în fundul sanctuarului familiei, până la pruncuții cei de trei ani, ca să desnaționalizeze, s'a apucat guvernul să continue opera șoviniștii.

Întrucât ne privește pe noi Românii, guvernul vedem că a luat la ochiu institutele române de instrucțiune. Încercutul 'l-a și făcut cu gimnaziile dela Beiuș și Năsăud.

Câtă amărăciune a produs atitudinea legislațiunii și mai târziu a guvernului maghiar între Români e lucru destul de cunoscut acum, nu numai la noi acasă, ci în toată Europa.

Pe domniile cavalerii ai șovinismului însă aceasta nu-i jignesc. Ei pare-că nu țin romanismul de vre-o treabă, nici în interiorul patriei, nici afară de patrie. Ei pare-că pretind dela Românii din țările unguresci să-i întimpe cu: „*moritur vos salutant*“, ear' dela cei din afară din regat se aplatăză zicînd: „Vom urma și noi la timpul seu ca frații noștri“.

Sînt neastîmpărați șoviniștii. Ba devin nervoși cînd vîd, că roadele șovinismului maghiar, așa după-cum 'și-le închipuiesc ei, nu răsăr destul de curînd, și cînd observă, că de tot tîrziu vor veni la maturitatea de dinșii mult dorită.

Urmarea este, că nu sînt mulțumiți nici cu activitatea desvoltată de legislațiune, nici de guvern. Fără de nici o considerațiune la situațiunile politice din afară sau din launtru, insistă ca opera maghiarisării să aibă un curs mai repede.

Ca guvernul să poată reîntra în grația șovinismului maghiar, se vede că 'și-a propus să fie ascultător. Prin organul seu oficios din Cluj a și dat signalul, că are să continue cu asalturile contra institutelor de instrucțiune românești. Și ca să dovedească, că este în avans, lovirea se pare a se pregăti gimnaziului român din Brașov.

Va să zică: întâiu Beiușul, apoi Năsăudul și acum Brașovul. Se vede, că Blajul are să vină la urmă. Amară distincțiune, dar' totuși o distincțiune.

Organul oficios din Cluj într-o corespondență publicată în numărul dela 26 Martie face o descriere a gimnaziului român din Brașov, a directorului și a corpului didactic, potrivit de a-l pute ataca. Atîta e deajuns pentru a da năvală. Aceasta e metodă obișnuită. Începutul așa se face și celelalte urmează de sine.

Negreșit, că Românii scirea despre atacul în perspectivă nu o vor lua cu bucurie. Ba cu cea mai mare îngrijire. Pentru-că atacul este o dovadă, că șovinismul cu tot prețul voescă se continue lupta contra existenței Românilor.

Lăsăm toate considerantele la o parte, câte s'ar pute aduce contra unui pas greșit cum este și acesta din par-

tea șovinismului maghiar. Punem însă întrebarea: care în fața evenimentelor ce ni-se pregătesc de din afară se vor servi interesele patriei, dacă în launtru se caută cu luminarea priceii de ceartă, de frecări și de agitațiuni pentru nisele idei scălciate și utopiste?

Bărbații politici ai concetățenilor maghiari ar trebui să fie mai băgători de seamă și să caute cel puțin să mai înfrîneze șovinismul, dacă nu sînt în stare să-l înlăture cu totul. Aceasta nu numai de dragul nostru și al celorlalte naționalități nemaghiare, ci pentru interesul cel adevărat și pentru gloria patriei în timpuri critice provocate de dușmani din afară.

## REVISTĂ POLITICĂ.

Sibiu, 19 Martie st. v.

Budgetul anului curent.

Partidul liberal-guvernamental în conferința sa de alături a luat în desbatere proiectul de budget pro 1892, a cărui desbatere în curînd se va începe în casa deputaților. Referentul Alexandru Hegedüs a accentuat realitatea bugetului și a făcut ministrului de finance elogiuri pentru pregătirea regulării valutei, care a și dat meritul exclusiv al domnului Wekerle. Partidul a primit bugetul în desbatere generală și a trecut la cea specială.

În aceeași zi s'a ocupat și partidul național-apponyist cu proiectul de budget. Horánszky a accentuat, că deși unele poziții din budget sînt atacabile, totuși proiectul în totalitate nu se poate dice că nu este real. Cu toate acestea partidul nu poate vota acestui guvern bugetul și anume din considerațiunile de drept public, care le-a arătat cu prilegiul desbaterei asupra adresei. Conferința a luat concludul în înțelesul acesta. Din această atitudine a opoziției guvernamentalei conclud, că desbaterea bugetare vor fi lungi și vehemente, dar' nu vor tracta chestiunea financiară, ci se vor ocupa cu chestiuni publice și de drept public. Pot ave dreptate guvernamentalei.

## Convenția comercială cu Sîrbia.

Se telegrafează din Viena, că în ședinta dela 28 l. c. n. delegații pentru convenția comercială austro-ungară-sîrbească au terminat prima cetire a noului tarif vamal, asupra căruia au ajuns la înțelegere perfectă.

Delegatul sîrbesc Dr. Milovanović a plecat la Belgrad, ca să raporteze despre aceasta și să ceară nouă instrucțiuni. După reîntoarcerea sa, peste vre-o 6 zile, negocierile vor continua.

## Din Sîrbia.

Din Belgrad se telegrafează, că ministrul de război, colonelul Prohorcetović 'și-a dat demisia în mod irevocabil. Nu s'a hotărît încă cine îi va lua locul în minister. Probabil, că aceasta se va hotărî numai deodată cu demult plănuita și încă neisbutita reconstrucțiune a întregului cabinet. Se asigură altcum, că reconstrucțiunea este iminentă. Tot din Belgrad se telegrafează, că foaia oficială va publica zilele acestea legea despre renunțarea regelui Milan, care este deja sancționată.

## Se maghiarisăm!

— Apelul reuniunii de maghiarisare. —

Sub acest titlu „Magyar Hir-lap“ (nr. 87) publică următoarele:

Acesta este programul reuniunii de maghiarisare. Curățirea general, peste toată țeara! Reuniunea ridică biciu de flăcări asupra tot ce nu este maghiar, ce în formă e străin.

Francezul, Germanul, Englezul și Italianul nu suferă ca străinismul să-i slutească patria și limba străină să ceară îndreptățire de existență în comerț, în locuri publice. Numai noi Maghiarii să ne plecăm cu răbdare fără seamăn și păcătoasă înaintea germanismului?

Reuniunea de maghiarisare abia de un an 'și-a luat asupra 'și misiunea de purificațiune. Până acum s'a silit să recâștige drepturile limbii maghiare numai în capitală. Acum își întinde cercul de activitate peste toată țeara. „Loc maghiarismului pe toate punctele! Afară cu buruiana străină!“

Cu acest cuvînt de ordine ridică steagul în toate părțile de prin provincie și de sigur apelul seu va găsi ecou!

Apelul reuniunii maghiare glăsuiesc de altminteri astfel:

„Reuniunea maghiară“ 'și-a propus în primul rînd maghiarisarea Budapestei. Capitala noastră se desvoaltă frumos, dar' nici viețea sa internă, nici aspectul seu nu motivează, că ar fi capitala și reședința maghiarismului.

„Locuitorii ei autochthoni sînt în mare parte Germani. Nu demult existau încă aici reuniuni secrete și publice, care după un anume plan lucrau pentru paralizarea strădanilor noastre naționale.

„Masa mare a comercianților numai cu greu se desvătă de germanismul seu legendar.

„În clasele populare de jos maghiarisarea aproape se oprește pe loc.

„Ear' presa locală, care în fiecare an răspîndește în țeară 17 milioane exemplare, sporesce mereu și isolează tot mai strîns aceste cercuri.

„În urma concurenței economice, străinii inundăază din toate părțile, ear' dintre acestia mulți, după-ce s'au înfolit între noi, departe de a se contopi în națiunea noastră, dar' manifestează un șgomot, că sînt de origine străină și în propria noastră casă se poartă ca-și-cînd ei ar fi aici stăpîni, ear' noi străinii.

„Ear' societatea conducătoare a capitalei, care în inimă și suflet este maghiară, suferă de mare păcat comun al nostru: este indiferentă.

„D'aci vine, că în capitala noastră nu este nimic bătător la ochi de caracter național. Dimpotrivă: pe o mulțime de străzi nu se aude decît conversație germană. La fiecare paș întîlnim firme nemțesci, inscripții nemțesci și anunțuri nemțesci. În prăvălii, cafenele și restaurante serviciul se face cu deosebire nemțescă. Spiritul german nelegiuit adesea silencea rolul de cenușă literatură maghiară. În locuri publice de petreceri străinii își fac greață.

„Aceste stări de lucruri triste au copt idea înființării reuniunii maghiare. Sub drapelul desfășurat de noi cetățenii capitalei au alergat cu mile, ca pe cei slăbănogi să-i încuragieze, ca în elementele încăpăținate să desvoalte conștiința națională, ear' pe cei-ce ne privesc cu înstrăinare să-i cucerească.

„Dar' ca reuniunea noastră să 'și poată îndeplini cu succes această misiune, pentru aceasta are nevoie de colaborarea marelui public maghiar și anume nu numai din capitală, ci și din partea cetățenilor din provincie.

„Miile de membri ai reuniunii noastre se leagă solemn, că numai la asemenea industriș comandă de lucru, și cumpără numai dela acel comerciant patriot, a cărui firmă și conducere este exclusiv maghiară, că în prăvălii cafenele și restaurante pretind serviciu unguresc, că în locuri publice nu rabdă foi germane, că în vizitează localuri de petrecere nemțesci.

„Cu cât mai mulți vor lucra în această direcțiune, cu atât mai cu greutate morală va fi apariția în publicitate a singuraticilor.

„De aceea ne adresăm concetățenilor din provincie. Îi rugăm: dacă vin la Budapesta, să facă și dinșii asemenea.

„Să nu cumpere în prăvălie unde va fi salutat și întreat nemțesc.

„Să părăsească restaurantul unde chelnerii 'și se vor adresa în limba nemțescă.

## FOIȚA „TRIBUNEI“.

Pe lună.

— Novellă. —

Preotul Marig, de statură înalt și slab, era un fanatic, cu sufletul vecinic exaltat, dar' cucernic. Toate credințele lui erau fixe fără nici o șovăire. Își închipuia sincer, că cunoaște pe Dumnezeu, că-i pătrunde gândurile, voințele și intențiile lui.

În natură totul 'și-se părea că e făcut cu o logică absolută și admirabilă. Aurora era făcută pentru a înveseli diminețile, zilele pentru a coace recoltele, ploile ca să le ude, serile pentru a 'pregăti de somn și nopțile în tunecoase pentru a dormi.

Cele patru anotimpuri corăspundeau pe deplin la toate trebuințele agriculturii; și nici bănușă n'ar fi avut preotul, că natura n'are intențiuni și că tot ce trăiesc s'a plecat, dimpotrivă, grelelor trebuințe ale epocilor ale climetelor și ale materiei.

Dar' ura femeia, o ura inconștient, și o desprețuina din instinct. Dese-ori repeta cuvîntul lui Christos: „Femeie, ce e comun între tine și mine?“ și adăuga: „S'ar dice, că chiar Dumnezeu a fost nemulțumit de această operă a lui“. Femeia pentru dînsul era ființa de mii de ori necurată. Ea a ispitit pe primul om și care urma opera ei de blăstăm. Și mai mult încă decît corpul ei de perdanie, el îi ura sufletul iubitor.

Dumnezeu n'a făcut pe femeie decît pentru a ispiți și încerca pe bărbat. Nu tre-

buia să te apropii de dînsa decît ca multe îngrijiri și cu teamă de a căde în cursă. Femeia era într'adevăr o cursă cu brațele întinse și cu buzele deschise spre bărbat.

Era indulgent numai cu călugărițele, dar' le trata și pe ele cu asprime, fiindcă simția, că în inimile lor umilate trăia încă acea iubire ce se îndrepta spre dînsul, deși era preot.

Simția acest foc în privirile lor înecate în evlavie, în extasele lor, în care se amesteca și sexul lor, în aventurile lor de iubire pentru Christos, care-l indignau, fiindcă era iubire de femeie, dragoste trupească; simția acest foc blăstemat chiar în blîndețea lor, în dulceața glasului, în ochii aplecați și în lacrimile resignate.

Și 'și scutura rasa preotească, cînd eșia din mînăstire.

Preotul avea o nepoată, care trăia cu mama ei într-o casă vecină. El vrea să o facă soră de caritate.

Era frumoasă, nebulatică și ridea de toți și de ori-ce. Cînd preotul o dojenia, ea ridea; și cînd se așepă pe dînsa, ea îl îmbrățișa cu furie, stringîndu-l pe inima ei, în vreme-ce dînsul căuta să se scape de această îmbrățișare, care îl făcea să guste o bucurie dulce, deșteptînd în el acel simțiment de paternitate ce doarme ascuns în fiecare bărbat.

De multe-ori preotul îi vorbea de Dumnezeu, de Dumnezeul lui iubit, mergînd alături de ea pe drumurile ce taie câmpiile. Ea nu-l asculta deloc și se uita la cer, la ierburile, la flori, cu o fericire că trăiesc, care se vedea în ochii ei. Une-ori ea prindea câte

un flutur și striga: „Uite, unchiule, ce frumos e; îmi vine să-l sărut“. Și această trebuință de a săruta fluturii, muștele sau firele de liliac, îngrijia, irita pe preot, care găsea și în această fată nederădăcinată iubire, care e în germen totdeauna în inimile femeiesci.

Și eată că într-o zi nevasta paralizărilor spuse preotului, că nepoata sa era amoroasă.

El simți o emoție înfricoșătoare și rămase încremenit cu fața plină de săpun, căci tocmai se radea.

Cînd fu în stare să cugete și să vorbească, el striga: „Nu i adevărat, minți, Melanio!“

Dar' țeranca își puse mîna pe inimă: „Dumnezeu se mă judecă dacă mint, Sînția-Ta. Îți spun, că fata se duce în toate serile de se întîlnește cu el de cum sora Sînției-Tale se culcă. Ei se întîlnesc pe malul riului. N'ai decît să te duci să-i vezi pe la cîșurile 10 până la 12 noaptea“.

Preotul nu-și mai scărpîna bărbia și începî să umble repede. Cînd începî din nou să se rade, se tăia de trei-ori dela nas până la ureche.

Toată ziua stătî posomorît și nu scoase o vorbă. La furia lui de preot, în fața neînvinșii iubiri, se adăuga exasperarea de tată moral, de tutor înșelat, furat de un copil.

După masă el încercă să cetească puțin, dar' nu putî cu nici un preț. Cînd sunară cîșurile deose, el își luă bastonul, un baston gros de stejar, cu care se slugia totdeauna cînd umbla noaptea, cînd mergea la

vr'un bolnav. Deschise ușa ca să ese; dar' se opri în prag, surprins de strălucirea unei așe de frumoasă, cum 'și-se părea că nu mai veduse nici-odată.

Și precum era înzestrat cu un spirit exaltat, unul din acele spirite ce trebuiau să aibă poezii visătoare, el se simți deodată distrag, mișcat de măreția și senina frumusețe a nopții palide.

În mica lui grădină, scăldată de lumină, arborii roditori, așezați la linie, desemnau în umbră pe aleile membrele lor subțiri abia acoperite de verdeață; în vreme-ce laurii acățai pe zidul casei răspîndiau adieri delicioase, făceau să sboare în seara caldă și luminoasă un fel de suflu parfumat.

El începî să respire sorbind aerul ca bețivii care beau vin, și mergea cu pași începeți, fermecat, aproape uitînd pe nepoată-sa. Îndată-ce eși la cîmp, se opri spre a contempla toată valea inundată de această lumină mîngăietoare, înecată în acest farmec dulce al nopților senine. Privighitori în depărtare își spuneau musica lor susurătoare, care te face să visezi fără să te faci să cugești, musica lor ușoară și vibratoare, făcută pentru sărutări la ispița serilor cu lună.

Preotul porni din nou cu inima bătîndu-i fără să știe de ce. Se simția ca slăbit, obosit deodată; îi venia să se pună jos să se așadă acolo, să contemple, să admire pe Dumnezeu în opera lui.

Colo, urmînd șerpuirile riulețului, un șir lung de plop. O boare fină și albă, pe care rațele unei pătrundeau o argințiu, o făceau

strălucitoare, era atîrnată deasupra capului și iuvălnia cursul apei cu un fel de vată ușoară și străvegie.

Încă odată preotul se opri, pătruns până în adîncul sufletului de o înduioșare crescîndă, neresistibilă.

Și o îndoeală, o grijă nelămurită îl învîlă; simția că se naște în el una din acele întrebări ce-și făcea une-ori.

Pentru-ce făcuse Dumnezeu aceasta?

Deoarece-noaptea e făcută pentru somn, pentru odihnă, pentru uitare, pentru-ce să fie mai frumoasă decît ziua, mai dulce decît aurora și decît serile, și de acest astru încet și ispititor, mai poetic decît soarele și care pare menit, atît e de discret, să lumineze lucruri prea delicate și misterioase pentru lumina cea mare, venia să facă întunerecul așa de străveglu?

Pentru-ce cea mai măiastră din paserile cântărețe nu se odihnea ca și celelalte și se punea să versuească în umbra ademenitoare?

Pentru-ca acest vîl aruncat peste lume? Pentru-ce acei flori ai inimii, acea emoțiune a sufletului, acea toropeală a minții?

Pentru-ce această desfășurare de ispite, pe care omul nu le vedea, deoarece-eră culcat? Cui erau destinate această privelișce sublimă, această îmbelșugare de poezie aruncate din cer pe pămînt?

Și preotul nu pricepea.

Dar' eată colo, pe mal sub umbratul de arbori udați de bruma lăcătoare, două umbre, ce mergeau alături, se arătară.



„Să refuze, dacă într-o cafea n-ai se vor aduce noi nemțesci locale.

„Nimeni să nu tolereze în tăcere cum prinde teren spiritul străin, ci să aducă la valoare maghiarismul său!

„Și să nu ne pese de zimbetele batjocoritoare ale protivnicilor nostri, nici de cuvintele de ordine false. Șovinismul nu începe decât acolo, unde se isprăvesce dreptatea. Cine îndrăznește să afirme, că comitem ne-dreptate, când în capitala Ungariei vom să maghiarism!

„Să ne inspirăm de virtuțile reciproce. Entusiasmul solidar de principii se aprindă în suflurile noastre focul sacru. Pentru focul permanent trebuie să materializăm ardeur mult. Să ne dăm mâna toți, care purtăm în suflet această sfântă cauză.

„Ea' dacă e necesar, să minăm în serviciul ideilor noastre și interesele particulare ale protivnicilor. Să vadă, că suntem mulți, că nu numai vorbim, dar și facem! Să vadă, că nu pot să se fericească între noi, decât închinându-se intențiunilor noastre naționale.

„Fiecare Ungur să-și facă partea în ceea ce privește maghiarizarea Budapestei. Numai astfel se va realiza dorința inimii noastre: capitala noastră să fie cu desăvârșire maghiară!

„Cu patriotică stimă:  
„Reuniunea maghiară“.

Până aci apelul reuniunii maghiare. Fără a mai face lung comentariu, cetitorii nostri vor vedea cu toții până la ce grad capetele „patrioților“ sânt smintite, cât de mult șovinismul de felul acesta face caricatură din oameni.

### Din parlamentul maghiar.

Despre ședința de ieri a parlamentului maghiar foile din Cluj publică următoarele sciri telegrafice:

La ordinea zilei a fost pusă discuțiunea bugetului. Într-un larg discurs, raportorul Hegedüs Sándor recomandă a se lua în considerație și a se discuta apoi proiectul de buget pro 1893 ce-l prezentă.

Helffy Ignátz în numele partidului kossuthist și aprobat de soții sei de principii critică politica financiară a guvernului. Insistă asupra oportunității timpului de a se rezolva, cu ocazia regulării valutei cestiunea băncii independente maghiare. Atât el, cât și partidul din care face parte, declară că respinge proiectul de buget întocmit de comisia financiară și ministrul de finanțe.

Horváth Nándor anunță apoi o interpellare întregului cabinet în privința atacurilor ce-i s'au adus lui Horváth Gyula de către diarul „Kölnische Zeitung“, care a scris, că Horváth de aceea face opoziție lui Szapáry, pentru că acesta nu i-a acordat favorurile de care se bucura înainte. Interpellatorul întreabă pe primul ministru dacă este adevăr ceea ce scrie foaia germană? Cere a i se răspunde cu atât mai osebuit, cu cât pe când Horváth sub Tisza, era vicepreședinte al camerei. Ministrul n'a răspuns încă interpellării.

### Situația în Bucovina.

Sub acest titlu publică „Kreuzzeitung“ dela 26 Martie n. e. următorul articol instructiv:

Situația în Bucovina a luat o formă hotărâtoare. Ministrul-președinte austriac, con-

Bărbatul era mai mare și ținea pe după gât pe prietena lui și din când în când o săruta pe frunte. Ei însuși erau de odată acest peisagiu nemțesc ce-i înfășura ca un cadru dumnezeesc făcut pentru ei. Amândoi părea că fac o singură ființă, ființa căreia era destinată această noapte liniștită și tăcută; și ei veniau înspre preot ca un răspuns trăitor, răspunsul ce Dumnezeu aruncă întrebării lui.

În picioare cu inima svăcnindă, preotul, credea că vede ceva biblic, ca iubirea lui Ruth și Booz, împlinirea voinței ființei supreme într-unul din acele decoruri, de care vorbesc cărțile sfinte. În capul lui începură să cânte versetele din cântecul cântecelor, strigătele de putere, chemarea trupurilor, toată caldă poezie a acestui poem ardător de dragoste.

Și-și dișe: „Poate că D-zeu a făcut nopțile acestea pentru ca să acopere cu ideal iubirea oamenilor“.

El se da înapoi dinaintea acestei părechi îmbrățișate ce venia necontent spre dînsul. Cu toate acestea era nepostă-să; dar se întreba acum, dacă nu era să nemulțumească pe D-zeu. Și D-zeu nu învoiesc oare iubirea deosebită o înucingură cu asemenea străluciri?

Și fugi rușinat ca-și-cum ar fi pătruns într-un templu, în care n'avea dreptul să intre.

Guy de Maupassant.

tele Taaffe, după-cum aflăm din isvor bine informat, a primit semnul dela loc mai înalt, că tot ar fi lucru prea riscat, dacă și în această parte periclitată a imperiului, în urma certelor nefericite de naționalitate, s'ar crea stări de lucruri anarhiste. Cu deosebire a părut foarte nepolitice a aduce pe Români, ai căror conaționali în Ungaria și Transilvania au deja atâtea de suferit, și în Bucovina la ostilitate principială contra raporturilor de drept public din Austria. De aceea guvernul a îndrumat pe președintele țării, contele Pace, să nu ducă la ascuțit conflict cu Românii, ci să caute o înțelegere. Pertractările, care au urmat după aceea, au avut drept rezultat asigurarea guvernului, că Românii la alegere pentru dieta provincială li se vor lăsa gese cercuri rurale. Românii cer însă opt și cred, că le vor câștiga și fără de sprigul guvernamental, după-ce poporațiunea rurală română se află în cea mai mare agitație. Afară de aceea Românii cred, că vor câștiga amândouă mandatele curiei prime a marelui proprietăți, așa că în noua dietă, inclusive votul arhiepiscopului, speră a obține 15 din cele 31 voturi existente.

Este remarcabil, că toți candidații români stau pe un punct de vedere pronunțat antisemit, recunoscând cu drept cuvânt, că uelurile detestabile ale Ovreilor sânt cea mai mare primejdie pentru poporațiunea și stat. Baronul Mustatza candidază oficial ca „antisemit“ în orașul Cernăuți, dominat până acum de jidano-liberali, ceea-ce îi va aduce de sigur numeroase voturi și din partea celorlalte naționalități nesemite.

După-ce nu de mult în învecinatul oraș Iași dl Ceaur-Aslan a eșit victorios din campania electorală ca antisemit pronunțat, acest nou pas curajos întru combaterea periculosului ovreism internațional ne poate îndreptăți la unele speranțe. Tot așa de natural este însă, că întreagă presa ovrească este mănioasă din cauza acestei faze a lucrurilor din Bucovina. Temându-se însă a face contelui Taaffe imputări pe față, că favorizează un partid antisemit, ea își resuflă supărarea în denaturări și intervertiri jositice ale lucrurilor, contând la puținele cunoștințe ce are lumea despre raporturile din Bucovina. Așa s'a întemplat și aceea, că „Vossische Zeitung“, care se ocupă cu „afaceri de stat și de știință“, înainte cu câteva zile 'și a versat lighianul batjocurei asupra Românilor din Bucovina, care mai întâiu au deschis o luptă înverșunată contra președintelui țării și a soției sale, ear' după aceea îi prezentă acestuia în mod devot spre binevoitoare aprobare lista candidaților opoziționali. Cine atât de puțin cunoaște adevăratele stări de lucruri, ar trebui să fie ceva mai precaut în judecata sa.

Aceste evenimente din Bucovina sânt de mare importanță și pentru germanismul de acolo, care până în ziua de astăzi ocupă un fel de poziție dominantă, mai ales că limba germană este în folosința generală ca limbă oficială. Încercarea însă de a scoate pe Români din poziția lor de până acum, în cas de reușire foarte curând ar aduce după sine și delăturarea limbi oficiale germane și absorbirea poporațiunii germane debile prin slavism. Avem înaintea noastră în această privință nise însemnări foarte instructive din penaa dlui Constantin baron de Hormuzaki, care sulează cestiunea, că ce viitor va avea germanismul în Bucovina, dacă acesta și de acum înainte va sprigul politica așa numiților liberali, adică va combate pe Români în unire cu Ovreei și cu Polonii. Autorul caracterizează lupta actuală din Bucovina în scurte cuvinte așa, că Polonii voesc unirea acestei provincii cu Galici și de aceea voesc să-și delature pe Români cu toate mijloacele. După-ce însă Polonii numerice constituie numai o minoritate slabă, se folosesc în mod dibaciu de celelalte elemente. În prima linie se razimă pe Ruteni, care, adevărat, în Galici sânt apăsați de Poloni din toate puterile, cărora însă în Bucovina li se promise deodată cu stăpânirea polonă epoca de aur. Preoții poloni și alți agitatori lucră neîntrerupt, ca să extindă teritoriul limbii rutene spre Sud pe socoteala Românilor. Ajutorul cel mai esențial îl capătă însă Polonii dela Ovreei, care la rândul lor, cu ajutorul stirpiturii „liberalismul german“, trag după sine și pe Germani.

Cu drept cuvânt dăce baronul Hormuzaki, că învingând tendințele polone, administrația germană din Bucovina ar dispăre tot atât de iute, cum a dispărut și din Galici, și că Ovreei, care astăzi se gesează încă de Germani în Cernăuți și în celelalte orașe, numai decât se vor metamorfoza în Poloni, pe când țeranii și meseriașii germani încă ar căde pe încetul din slavizării. Singura posibilitate de a susține limba germană ca limbă oficială și ca factor cultural mijlocitor între diferitele naționalități din Bucovina, ar fi ca echilibrul național și politic dintre poporațiunea polono-ruteană din jumătatea nordică și cea română din jumătatea sudică a țării să fie susținut necondiționat. Îndată-ce însă slavismul ajunge la predominanță, foarte ușor se va

pune și germanismul la o parte. Astfel do-cumentează puțină pătrundere politică, dacă Germanii din Bucovina și în viitor vor sprigul scopurile Polonilor.

Aceste vederi autorul român scie să le spriginească pe numeroase documente din istorie și din mișcările naționalităților din Austria, ear' noi în multe puncte trebuie să-i dăm dreptate.

### Anarhiștii la Paris.

Asupra mișcărilor anarhiste din Paris se mai dau următoarele amănunte:

Politia a arestat pe doi anarhiști la St. Denis.

Dl Emil Feray a depus la cameră o propunere, care pune în sarcina statului pagubele cauzate de atentatele cu dinamită; el a cerut urgență. Dl Loubet a făcut rezervele sale în privința acestei propuneri. A protestat în contra ori-cărui insinuațiuni și ori-cărui manopere ale presei, care slăbesc guvernul. Urgența a fost respinsă cu 252 voturi contra 244.

Dl Dreyfus are de gând să depună o propunere, care tinde a face să se iee de cătră stat monopolul fabricării și exploatații de dinamită.

Camera a adoptat mai întâiu urgența, apoi a votat fără discuție proiectul, care pedepsece cu moarte pe autorii atentatelor contra proprietăților prin mijlocul explozivelor cu dispoziția adițională, care amnestiază pe complici care ar denunța crima înainte de pertractarea sa.

Diarele exprimă neliniștea populației în privința tuturor acestor atentate și constată, că situațiunea este foarte gravă. Multe din aceste diare blamează guvernul pentru lipsa sa de energie.

Magistrații și inginerii scormonesc dăr-măturile casei distruse prin explozie; lucrătorii sânt ocupați a propi zidurile. Politia a continuat toată noaptea, dar fără rezultate cercetările sale pentru a descoperi pe culpabili.

Consilierii municipali din Paris, mișcați de desimea atentatelor, au cestionat pe prefectul de politie în ședința de Luni a consiliului. — Se crede, că măsuri energice sânt iminente.

Fărmături de oțel și bucăți de plumb s'au găsit în dărămături.

Jurnalul „Débats“ cere înainte de toate suprimarea propagandei anarhiste, care nu este destul de bine păzită. — Diarele conservatoare atacă cu violență guvernul, care aplică asprimea legilor la nise bieți preoți, dar' ce încuragiază elementele de disordine. Preoții bisericilor vor fi invitați a se abține dela conferențe la celebrarea cultelor.

### CORESPONDENȚA

„TRIBUNEI“.

Aiton, 24 Martie 1892.

Spectabile Dle Redactor!

Permiteți-mi să revin nițel la trecut.

Deși cred și știu, că coloanele prețuitei „Tribuna“ nu au devisa de a ocroti în sinul lor polemizări și discuțiuni personale, fie acele și în interesul public, cu toate acestea Vă rog cu tot respectul a da loc în prețuitul diar ce redacția celor-cu urmează, deși acele ar aparțină coloanelor „Gazetei“.

La aceasta Vă rog din cauză, că onor. redacțiune a „Gazetei“ consideră de necorecte girele mele, ce au de scop eliminarea scusei contradicțioare adevărului a unei persoane ca cea de față, fie cestiunea cât de momentuoasă.

În nr. 266 a. tr. al „Gazetei“ am fost publicat o întimpinare reverendisimului Ioan Laslo, protopopul Clujului, în afacerea cu fondul învățătorilor tractului Cluj.

Acastă interpellare am publicat-o dată din Cluj sub anonimul „Un învățător“.

Astăzi însă fiind suspiciosan a fi eu autorul acelei corespondențe, și pe baza acelei suspiciosanări fiind insinuat prin toate ședințele publice ale învățătorilor de „om mincinos“ ce voesc a înegri pe cineva în public „cu scop tendențios“, mă vîd silit a reveni atât la corespondența din numărul 266 al „Gazetei“ (căci în adevăr nu s'a înșelat cu suspiciosanarea), cât și la apărarea rev. d-sale din nrul 269 al aceluiași an.

Esenția corespondenței mele din numărul citat e, că: pe ce basă administrează rev. d-sale fondul din cestiune, când acela a fost cedat prin votul unanim al învățătorilor tractului Cluj, în ședința din 9 Aprilie 1891, ce și d-sa o recunoaște în corespondența de apărare, administrării reuniunii învățătoresci comitatense? Această întrebare o susțin și acum!

Ea' esența scusei domniei-sale din numărul 269 e, că: Preaveneratul consistor metropolitan intervenind în această cedare, a ordonat o ulterioară ascultare a învățătorilor, care s'a făcut în conferența din 20 Octombrie anul trecut.

Că ce a hotărât conferența din 20 Octombrie nu mă interesează mult, pentru-că această hotărâre a fost aclamată de votul unanim al reverend. d-sale, adică la insistența d-sale.

Eată ce mă neliniștesce pe mine, și deodată pe toți învățătorii tractuali și pe tot publicul interesat:

Fiind cestiunea aceasta pe tapet în ședințele înainte de 9 Aprilie, că adică cine să administreze acest fond, preaveneratul consistor metropolitan prin grațioasa sa scriptă nr. 4304 ex 1890, a binevoit a ordona ascultarea învățătorilor în acest obiect, care ascultare a fost în ședința din 9 Aprilie, unde cu unanimitate de voturi s'a adus concludus, că: *„fondul învățătoresc tractual se cedă administrării reuniunii învățătoresci comitatense“*, document: protocolul acelei ședințe, care sigur e subscris și de Sfinția-Sa părintele Laslo.

S'a adus acest concludus, așteptam să se și pună în praxă!!

Mare ne fu însă surprinderea, când veneratul consistor prin scripta sa de sub nr. 1770/1891 rescrie o ulterioară ascultare a învățătorilor!!

Eu așa credeam, că un om liber, pe principiile sale trebuie să fie stăpân.

Cu atât mai virtos o cred și susțin aceasta despre un corp învățătoresc, ai cărui membri — învățătorii — deși nu sânt liberi în adevăratul înțeles al cuvântului, dar' trebuie să fie, și cred că și sânt oameni de principii, oameni maturi; deci din ce cauză ar fi disgrațiat preaven. consistor metropolitan, ce de atâtea-ori își manifestă marionimoseitatea sa față cu învățătorii, concludus lor, care vreau binele și prosperarea fondului, și nu „se dispună de el“, și să rescrie o ulterioară ascultare, dacă nu ar fi insistat cineva?!

Așteptăm cu toții deslușirea detaliă a reverendisimului Ioan Laslo în această afacere atât de momentuoasă, și aceasta cu atât mai virtos, că eu nu țin de lucru onorific să se și gîrbească concludus unui corp învățătoresc, fără nici o cauză aprobabilă.

Ea' la urmă Vă rog, domnule redactor, ca pe unul care cunoaște scopul acestei discuțiuni, să nu fiți atât de neindulgenți în cauză, cât se ne înuciați ușa.

Cu deosebită stimă

Petru Conda,  
învățătorul Aitonului.

### CRONICĂ

Maiestatea Sa Monarchul va sosi astăzi din Budapesta în Viena și mîne va deschide expoziția în casa artiștilor.

Dedicățiune. Doamna Adela de Heldenberg și Victor de Heldenberg, în loc de cunună pe mormântul d-nei Agnes Brote, au dedicat suma de 10 fl. fondului pentru ajutorarea surorilor de caritate al institutului pentru îngrijirea bolnavilor.

Reducerea numărului advocaților. La Budapesta se va convoca în curînd o adunare generală extraordinară a camerei advocației, în care se vor pune la dezbateră următoarele întrebări: Cum s'ar pute împedeca creșterea peste măsură a numărului advocaților? Cum s'ar pute îndupleca advocații a se dedica altor cariere, și în ce mod s'ar pute asigura restului un venit modest? Cât pentru rezolvarea întrebării din urmă sîntem siguri, că nu-și vor bate mult capul, cu atât mai curioși sîntem cum vor rezolva pe celelalte două?!

Sinucidere. Mare senzație a făcut în Dobrișin sinuciderea căpitanului portului fuman Eduard Mayer, întemplată la 29 c. Sinucisul, în etate numai de 27 ani, sosi în seara premergătoare cu trenul în Dobrișin și se duse direct, fără a vorbi cu cineva, în viața tatălui său, unde a fost găsit dimineața cu pieptul străpuns de un glonț.

Panslav. La Aranyos-Maroth s'a început ieri procesul ce i-s'a intentat advocatului Valasek Pál din Nyitra, acusat că a făcut agitațiuni panslave și că ar fi falsificat acte. Acusatul este apărât de colegul său Sztránszky, ear' acusațiunea a făcut-o procurorul Kováts Sebestyén.

Un capelan curagios. Se scrie din Nagy-Székel, că isbucind acolo un incendiu, doi copii erau să cadă jertfă. Capelanul punînd în joc viața sa, intră însă în casă și-i scoase. Suferi însă la față arsuri, care l-au desigurat, și e sigur, că așa are să și rămână pentru vecie.

Cafenea turcească în casarmă. Comandantul batalionului bosniac, care e în garnisoană la Budapesta, a dispus întocmirea unei cafenele turcești, în casarmă, pentru soldații bosnieci, în care aceștia capătă ceața de cafea neagră, p egătită după modul turcesc, pentru prețul de 1½ cr. Cafeaua o pregătesc un soldat de rînd bosniac. Se dăce, că Bosniecii sînt foarte mulțumitori comandantului lor pentru această atențiune.

Incendiu. Din Alba-Regală se anunță, că în comuna Gánt a isbucit zilele acestea un incendiu îngrozitor, care a mistuit aproape

toate edificiile. Paguba se uocă la 30.000 fl. Comuna a numărat 900 locuitori, dintre care acum partea cea mai mare au ajuns să cerșească.

Demonstrațiuni în Praga. Sărbarea Comenius în Praga, după-cum se raportează de acolo, nu a trecut fără demonstrațiuni de stradă. Pe la 7 oare seara o mulțime de peste 3000 persoane se adună în piața Carol înaintea monumentului Halek și după intonarea cântecelor „Kde domov můj“ și „Hej Slovane“ isbucni în strigăte de „slava“ pentru Comenius și de „pereat“ la adresa ministrului școalelor baron de Gautsch. Într'aceea sosl un detașament tare de gardă orășenească și împrăscia pe turbulenți. O parte a acestora s'a tras în curtea mănăstirii Emaus, dar' și de aci au fost alungați. Turbulenții se adunară apoi în piața Bethlehem, unde e casa în care a predicat odinioară Huss. Aci reînori ear' strigătele de „slava“ și „pereat“, după care garda îi împrăscia. Mulțimea vol apoi să se îndrepte cătră suburbiul ovreiesc, dar' a fost împedecată de gardă și împrăsciată cu totul. Cu prilegiul acestor demonstrațiuni au fost arestate mai multe persoane, între care cei mai mulți sînt lucrători; sînt însă și doi studenți între ei.

Afacerea Pace-Mustatza. Se telegrafează din Cernăuți cu data de 29 Martie: Astăzi a avut loc aici un duel cu pistol între președintele țării Bucovinei contele Pace și baronul Nicolau Mustatza. Prilegiu la duel a dat o epistolă publicată de baronul Mustatza în contra președintelui țării. S'au schimbat numai odată gloanțe și ambele părți au rămas vătămăte.

Academia-Română din București va designa Sămbătă președintele, care sînt de a se da anul acesta avragiilor prezentate.

Se scrie în același timp, că Academia-Română va trimite, după invitarea ce a primit, o comisie, care să participe la a 400-a aniversară a descoperirii Americii.

Regele României a luat dispozițiuni ca cu ocaziunea sărbătorilor Pascilor să se distribue ajutoare în bani din casseta sa particulară în orașele București, Galați, Craiova și Iași.

Congres didactic în România. Al IX-lea congres al corpului didactic din România începe Luni, 30 Martie, la Craiova. Direcția căilor fer. române va acorda și în anul acesta bilete de dus și întors cu preț redus. Se va discuta: „Metodul de predare al istoriei naționale și al geografiei în învățământul primar“.

Litere, arte, științe. Cetim în „Tim-pul“: În urma raportului comisunii însărcinate cu cercetarea manuscriselor, prezentate la concurs, societatea geografică română în ședința sa din 8/20 Martie a acordat următoarele premii: Premiul I. (Ferdinand, 1000 lei) d-nei Hortensia Racoviță pentru dicționarul județului Bacău. Premiul II. (500 lei) dlui A. Alexandrescu, revisor școlar, pentru dicționarul județului Muscel. Premiul III. (500 lei) dlui Moise Pacu, profesor din Galați, pentru dicționarul județului Covurlui, și premiul IV. (500 lei) dlui V. C. Nădejde și I. Țițu din Botoșani, pentru dicționarul județului Botoșani.

O bandă de falsificatori. Se telegrafează din Agram în comuna Kompolje, aproape de Ottocac, s'a descoperit la faurul comunal Siegmund un atelier formal de falsificări de bani. Peste 100 de falsificate bine reușite, piese de câte 1 fl. de argint austriace, au fost sesizate. Întreagă familia faurului comunal era ocupată la fabricarea monetelor false. De mult timp au circulat aceste falsificate în piețe, nu a succed însă până acum a erua originea acelor. Falsificatorii au fost arestați.

Exregina Natalia, care petrece actualmente la Bayona, în Franția, se scrie că acolo zilnic este obiectul unor calde ovațiuni. Dilele acestea i-s'au făcut ovațiuni chiar în teatru; eată cum și de ce: „Nanon“ ce se juca, care era folosit în piesa „Nanon“ ce se juca, scăpînd din mâinile unei actrițe, a sburât de-adreptul spre loja exreginei și s'a așezat pe umerii acesteia, ceea-ce a produs adevărat entusiasm între Franzei. Ei începură să acleme pe fosta regină, care în urmă cumpără porumbelul dela directorul teatrului pentru suma de 100 franci.

Șismanoff în Petersburg. Se telegrafează din Sofia: După împărțării asiste aici, Șismanoff a călătorit dela Odesa, unde a petrecut numai puțin timp, la Petersburg spre a căuta pe Bendereff.

O nouă cometă. Observatorul din Paris a primit zilele acestea prin depesă telegrafică vestea despre descoperirea unei comete strălucitoare de cătră astronomul Swift dela observatorul din Rochester (statul New-York) la 6 Martie în constelațiunea săgetătorului. Acest nou corp ceresc, a cărui existență este salmată pentru prima-ora, va deveni vizibil în Franția. Observatorul din Paris a determinat, că cometa se va afla la 2 Aprilie st. n. în constelațiunea vîrsătorului. De aci se deduce, că la această dată ea va trece prin meridianul Parisului pe la 8 oare dimineața și la al 34-lea grad deasupra orizontului.

Leo XIII și Dante. Papa a dăruit 10.000 de lire pentru mauole lui Dante. Într'o scrisoare alăturată dorește Papa, ca toată lumea catolică să participe la omagiul adus eroului poet.



Pentru redactiune responsabil: **Andrei Baltes**



[1723] 2—3

**Nota:** Oarele însemnate în stângă stațiunilor sînt a se cîti de sus în jos, cele însemnate în dreapta de jos în sus. Numerii încuadrați cu linii groase însemnează oarele de noapte.